

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

56 Conde[m]natur in hac generatio presbyteroru[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

quod a Normannis digitum ipsum habeat abscissum, ad promovendum (si alius dignus fuerit) nil ei nocet: eo quod quid de his, qui a dominis, vel medicis, sive a paganis non sponte tale quid patiuntur, sacri censentur canones, dilectionem tuam latere non credimus.

C. XII. ¶ Tempore sinceritatis dignitas accepta sequente debilitate non admittitur.

Item Gelasius Papa Palladio Episcopo.

Precepta a canonum, quibus ecclesiastica regitur disciplina, sicut ad sacerdotium debiles corpore non patiuntur venire; ita & si quis in eo fuerit constitutus, ac tunc fuerit lauciat, amittere non potest, quod tempore suae sinceritatis accepit. ¶ Stephanus e siquidem presbyteri petitorio nobis deflevit oblato, quod habitum in subdit: Olim sibi ante annos plurimos collatam presbyterii dignitatem, quam revera immaculati corporis iudicio suscepisset; sed nuper propter provinciam vastitatem (quam Thauricia: pro omnibus Barbarorum feritas diversa sectantium, & ambiguitas invenit animum) dum imminentes gladios evadere fugae praesidio niteretur, acutus sudibus occurrentia sibi septa transiens, inferiores partes corporis instruisse, fugae est, qua: vix adhibita curatione biennio potuissent abstreri. Et ideo frater charissime, supradicti locum suum dignitatemque restitue, quatenus sacrosancta mysteria, sicut consuevit, exerceat. Neque enim convenit ob hoc auferri ante susceptum ordinem, in quo postmodum in invaluatidinem corporis casu probatur faciente collapsus.

¶ Quod habetur in Sicut emendatum ex Anselmo, & antiquis codicibus Gratiani. Nam haec est vestita forma in epistolis Romanorum Pontificum, ubi propria verba petitionum subiungunt. Antea legebatur: quod haberet.

2. pars. Hoc autem non de omnibus membris intelligendum est. Qui enim oculum casu amisit, licet de se voluntas, tamen sacerdotium adipisci non potest.

C. XIII. ¶ Non sunt praestanda iura sacerdotii, cui oculus erutus est.

Unde Gelasius scribit Rosino Episcopo.

Si Evangelica admonitio iracundiam nec usque ad verbum furentem proflite permittit, ne si Racha fratri suo quis dixerit, sit gelenne ignis: quali putamus poena plecendum esse, qui non solum pugno impie percussit in levitico hominem officii ministerio servientem, sed quasi non sufficeret ad eandem iras, ita (insurgente se diabolo) raptus est ad iracundiam, ut fuste non solum percuteret, sed etiam emeret oculum fratris: Et quamvis huiusmodi excessus graviore esset poena plecendus, bene tamen fraternitas tua fecit ab officio eum presbyteri removere. Hoc tamen sollicitudinis tuae sit, ut locum ei penitentiae constituas, & in aliquo eum monasterio retrudas, laica tantummodo sibi communiōne concessa. In loco autem illius alium te necesse est ordinare presbyterum. Nam si illi, cui erutus est oculus, non possint secundum canones sacerdotii iura concedi. Neque enim aliquid ei prodest, quod oculum invitum amisit, cum nec volens quisquam oculum amisisse credendus est, nec sacratilinos canones aliquem casum in amissione oculi, qui ad sacerdotium adipiscendum non impediret, suis excepisse regulis invenimus; sed hoc tantummodo ad prohibitionem sufficere videmus patribus, ut qui careret oculo, sacerdotii officium adipisci non possit. Sed nec illi nullatenus, quasi in compensationem iniuriae, sacras ordines concedi poterit, qui ad tantam sacerdotem propriam ponit iracundiam.

a Anselm. l. 7. c. 39. l. 10. p. 6. c. 107. Panm. l. 2. cap. 51. Poly. lib. 2. tit. 91. b in eo aliu. c Ivo. d al. indicio. e al. abstringi. f al. Pelagus. g Poly. ibidem. Anselm. lib. 11. cap. 69. d. Ant. lib. 1. Ivo par. 7. c. 411.

provocare, ut & ille officium, in quo erat, amitteret, & ille proventus sui perderet facultatem.

DISTINCTIO LVI.

Presbyterorum etiam filii ad sacra officia non sunt admittendi.

C. I. ¶ Fili presbyterorum a sacris publicanorum officii.

Unde Vibanus Papa II. ait.

Presbyterorum a filios a sacris altaris ministeriis religiose probati fuerint conversari.

2. pars. Et hoc intelligendum est de illis, qui paterna incontinentia imitatores fuerint. Verum si moram bonitas eos commendabilem fecerit, exempli & auditorii non solum sacerdotum, sed etiam sanctorum sacerdotum fieri possunt.

C. II. ¶ PALEA.

[Unde Damasus Papa scribit.]

Osus e Papa fuit filius Stephani subdiaconi. Bonifacius Papa fuit filius Lucundi presbyteri. Felix Papa filius Felicis presbyteri de titulo sancti Iuliani. Agapius Papa filius Gordiani presbyteri. Theodorus Papa filius Theodori Episcopi de civitate Hierosolyma. Silverius Papa filius Silverii Episcopi Romae. Deusededus Papa filius Stephani subdiaconi. Felix enim tertius, natione Afer, ex patre Episcopo Valerio natus est. Item Agapius natione Romanus ex patre Gordiano presbytero originem ducit. Complures etiam alii inveniuntur, qui de sacerdotibus nati Apostolicae fedi praefuerunt.

¶ In aliquo versu Gratiani codice adscribitur hoc nomen Pelae. In decimo Vaticano, & alio quibusdam habetur conscriptum cum verbis superius Gratiani, a versu. Felix enim tertius, usque ad hunc. In alio autem fere etiam emendato ista eadem cohaerent cum superius: sed post illa verba, ex patre Gordiano presbytero originem ducit, unde Damasus Papa scribit. Deusededus Papa filius Stephani subdiaconi, Bonifacius Papa filius Lucundi presbyteri, Felix Papa filius Felicis presbyteri de titulo sancti Iuliani, Agapius filius Gordiani presbyteri, Theodorus Papa filius Theodori Episcopi de civitate Hierosolyma, Silverius Papa filius Hormisdae Episcopi Romae. Complures etiam, &c. Nec vero magis mirandum est, haec omnia ex Damaso citari, qui vixit ante istos, qui hic enumerantur. Licet enim qui Pontificatus dicitur, ubi haec scripta sunt loci leguntur, a Damaso veritas est scribi: ideoque licet ab aliis multa deinde sint addita, veritas tamen primi auctoris nomen. Ivo quidem eadem fere ista refert ex Gestis Romanorum Pontificum. Omnia partem aliquam huius capiti, saltem illius, qua in decimo Vaticano habetur, ab ipso Gratiano scriptam esse, constat ex verbis Gratiani in extremo praecedente capite, & capite penultimo huius distinctio. Adhuc vero Palea, dum unum per se caput conficere voluit, ordinem perturbavit, praefertim in receptione Felicis III. & illud sic Osti temere adjuvavit, quod nulli Romanorum Pontificum nomen fuit.

C. III. ¶ Vitio parentum filium non impunitur.

Hinc Augustinus ait lib. de bono coniug. c. 16.

Videturque si homines nascantur, si parentum vitia non sciantur, & Deum recte colant, honeste.

a In concilio Claramontensi, cap. 21. & Melphensi. & in concilio Inno. II. cap. 13. Sententia est in concilio Lateranensi, sub Alex. III. par. 19. cap. 2. Ex decreto Greg. VII. & Urbani II. b al. canonici, al. canonici regularibus. c Anselm. l. 6. c. 130. l. 10. p. 6. c. 411. Panm. l. 2. c. 51. In pontificali. d al. Hormisda. e Ivo in prologo. Eannorm. in prologo, c. 30. & l. 3. c. 52. f Sent. 2. dist. 23. q. 4. sicut & uocaturque. in fin. Ivo in prologo, & p. 6. c. 411. Eannorm. in prologo, c. 29.

& salvi erunt. Semen enim hominis ex qualicumque homine, Dei creatura est; & eo male utentibus male erit, non ipsum aliquando malum erit. Sicut autem boni filii adulterorum, nulla est defensio adulterii: sic mali filii conjugatorum nullum est crimen nuptiarum.

C. IV. De eodem.

Item Iohannes Chrysothomus bombia tertia in Mattheum.

Nunquam b de vitibus erubescamus parentum, sed unum illud quaramus, & amplectamur, virtutem videlicet. Huiusmodi enim, etiam si alienigenam quis habeat matrem, etiam si fornicatione pollutam, vel quolibet eiusmodi dedecore fordidatam; nihil tamen de eius aut vilitate suscitabitur, aut crimine polluetur. Quod si fornicationem ipsum ad meliora conversum nequaquam prior vita commaculat, multo magis ex meretricis natus & adultera, si propria virtute decoretur, parentum suorum non dedecoratur opprobriis. Item infra. Non est omnino, nec de virtute, nec de vitio paritum aut laudandus aliquid, aut culpandus; nemo inde vere aut obsecutus aut clausus est: imo etiam si quiddam a communi opinione abhorrens dicendum est, nescio quomodo ille magis respiciendus, qui ex parentibus a virtutibus profusus alienis, ipse tamen fuerit de virtute mirabilis.

1. Queramus. In vestigio, quomodo vulgatis est, legitur, atq; omnibus studiis inquiritur nobilitati propriatum honore virtutum. Graeci ineger locustia habet: τρυφῶν & ἡρώδης τοῦ τριφῶντος ἐργαζόμενος ἐν τῷ τριφῶντος ἡρώδης, ἡδὲ ἐν τῷ τριφῶντος τριφῶντος ἡρώδης. 2. Si quiddam a communi. Sic est interpretatum ex graeco: ἡρώδης τριφῶντος ἡρώδης. Antea legitur, quomodo laudandus fore & in vestigio vestigio, & apud Irenaeum, ut consideratius aliquid dicamus, aut exprefius.

C. V. Non parentum, sed propria culpa quae, condemnatur.

Item Hieronymus in epistola ad Pammachium contra errorem Iohannis Hierosolymitani.

Nasci de adulterio, non est eius culpa, qui nascitur, sed illius, qui generat. Quomodo in feminibus non peccat terra quae fovet, non semen quod in sulcis jacitur, non humor & calor, quibus temperata frumenta in germen pullulant, sed, verbigratia, fur & latro, qui fraude & vi eripit semina; sic in generatione hominum recipit terra, id est, vulva, quod suum est; receptum confert, confert in corpore, cooperatum in membra distinguit; & inter illas secretas ventris angustias Dei manus semper operatur, idemque est corporis creator & animae. Noli d despicere bonitatem figuli tui, qui te plastavit, & fecit ut voluit. Ipse est Dei virtus, & Dei sapientia, qui in utero virginis adificavit sibi domum. Iephthe inter viros sanctos Apostoli voce numeratus meretricis est filius. Sed audi, Esau de Rebecca & Isaac genitus, hipidus tam mente, quam corpore, quasi bonum triticum in lolium, avenasq; degenerat: quia non in feminibus, sed in voluntate nascens, causa vitiorum est aequiverturum.

C. VI. Iniquitates parentum filio obesse non possunt.

Item Augustinus contra Faustum, lib. 22, c. 64.

Primus est ille, qui vocatur et ad nuptias bonos & malos, suis congruens invitatis, nati etiam voluit de bonis & malis: quo exemplo discant fideles, parentum suorum iniquitates sibi obesse non posse.

a ad adulterium] orig. ad illa verba, Inada autem gemis, &c. b Item p. 6, cap. 42. c Item p. 6, c. 43. d Esau. e Item p. 6, c. 44. f Mattheus.

Apud B. Augustinum L. 22, contra Faustum, c. 64, sequitur. Fideles enim eius venturi ex omnibus gentibus, etiam exemplo carnis ipsius discere debuerunt, parentum suorum iniquitates sibi obesse non posse. Proinde profusus ille suis congruens invitatis, qui vocatur et ad nuptias bonos & malos, etiam nati voluit de bonis & malis. Et ex his compositionibus est hoc caput.

C. VII. Non aliena culpa, sed propria aliquem ab eo, quo fuerit, deus in gradu.

Item Gregorius ad Columbanum Episcopum Neomidiis, libro, epist. 2.

Satis perversum, & contra ecclesiasticam probatur esse censuram, ut frustra pro quorundam voluntatibus quis privetur, quem sua culpa vel facinus ab officio, quo fungitur, gradu non dejicit.

C. VIII. Ex adulterio mari conjunctionibus a sacerdotio non prohibetur.

Item Hieronymus.

Domini a noster Iesus Christus voluit, non solum de alienigenis, sed etiam de adulteris communiobus nasci: nobis magnam fiduciam praestans, ut qualicumque modo nascatur, dum tamen eius vestigia imitemur, ab ipsius corpore non separemur, cuius per fidem membra effecti sumus. Er scit ille verus est Pontifex ex adulteris natus conjunctionibus, ita qualicumque ordine natus sit aliquis, tantum b ut perfectam fidem habeat, & quod fide tenet, operibus implet, sitque literatus, & vir unius uxoris, nequaquam a sacerdotio repellitur. Iudas enim Patriarcha concubavit cum Thamar nuru sua & ex illo concubitu nati sunt Phares & Zaran: inde postea Salomon, qui fuit dux in deserto: inde Obeth: & inde quoque Booz d: inde postea Ithai, qui fuit pater David. Ex illa ergo progenie origo ducitur Christi, qui verus sacerdos est, ideoque filii eius sumus, quae ipse fecit, nos imitari debemus.

1. Inde Obeth] In primo capite Evangelii S. Matthei, Booz dicitur genuisse Obeth.

C. IX. A populo Dei non separatur aliquem matrem conditio, sed propria culpa.

Item Augustinus de unico baptismo contra Donatistas, lib. 3, c. 21.

Ismael e, ut separaretur a populo Dei, non obfuit mater ancilla; sed obfuit fraterna discordia & nec profuit potestas uxoris, cuius magis filius erat, quia per ipsius iura conjugalia, & in ancilla feminatus erat, & ex ancilla susceptus.

3 pars. Contra Bonifacium martyris scribens Echeldobaldus Regi Anglorum.

C. X. Vitia parentum etiam ad posterum transferuntur.

Si gens Anglorum (sicut per istas provincias divulgatum est, & nobis in Francia & in Italia improperatur, & ab ipsis pagani improperatum est) spreto iugalibus connubiis, adulterando & luxuriando, ad instar Sodomiticae gentis, fordam vitam duxerit; de tali comminatione meretricum astimandum est degeneres populos, & ignobiles, & fures libidine fore procreandos, & ad extremum universam plebem ad deteriora & ignobiliora vergentem, & novissime nec in bello seculari fortem, nec in fide stabiliem, & nec honorabilem hominibus, nec Deo amabilem esse venturam; sicut alius gentibus Hispaniae, & Provinciae, & Burgundiorum populis contigit, quae sic a Deo recedentes fornicatae sunt, donec iudex g. omnipotens talium criminum ultrices.

a Anfil. lib. 6, cap. 149. Poly. 12. 11. 31. Bure. 1. 3. c. 31. b al. tamen: c Genes. d Ruth. 4. e Item p. 8, cap. 61, Pann. lib. 6. 447. f Item p. 8, cap. 22. g, al. vindex.

poenas per ignorantes i legem Dei, id est a, per Saracenos venire, & favere permittit. ¶ Per ignorantes ¶ In epistola B. Bonifacii martyris, (que una cum multis aliis extraxit manuscripta in codice sapie memorato bibliotheca Dominicana) legitur: per ignorantiam legis Dei, & per Saracenos, &c. cum qua lectione concordant aliquot verisimiles Gratiani exemplaria, & ferè etiam Ivo.

C. XI. ¶ De religio si inveni fuerint filii sacerdotum, ordinentur. Unde Urbanus in fine superioris capituli distinguendo subiunxit.

Rubrica huius capituli abest ab aliquot versibus (neque enim est capituli distinctio) & præponitur sequenti capiti, Apostolica. Nisi b aut in canoniis, aut in canoniis c religiose probati fuerint consetari.

C. XII. ¶ De eodem. Item Alexander II.

Apostolica a auctoritate præcipimus vobis, ut si eum, quib ab ecclesia electus est, altero digniore esse, canonicamque eius electionem probaveritis, fulti non sita auctoritate consecratis. Nam, pro eo quod filius sacerdotis dicitur, fixatez virtutes in eum convenient, non rejicimus.

Hoc autem, quod de filii sacerdotum dicitur, ex dispensatione ecclesie introductum videtur: & quod ex dispensatione introducitur, ad consequentiam regule trahi non potest.

C. XIII. ¶ Filiis sacerdotum non prohibentur ab Episcopato, si cetera virtutes in eis inventantur. Unde Urbanus Papa II. scribit Bartholomæo Turon. Archiepiscopo.

Cononiamensem electum, pro eo, quod filius sacerdotis dicitur, non rejicimus, sed suffragantibus meritis patienter suscipimus: non tamen, ut hoc pro regula in posterum assumatur, sed ad tempus ecclesie periculo consultur.

Contra ergo ex sacerdotibus nati, in summo Pontifice supra leguntur esse promoti, non sunt intelligendi de formatione, sed de legitimitate cuius nati: que sacerdotibus i ante prohibitionem ubiq, licita erant, & in orientali ecclesia usq, hodie eis licere probatur.

Quod autem rariam originis feminæ imputari negatur, videtur esse contrarium illi sententia, f [Adulterorum filii abominatio sunt Domino.] Sed sicut supra dictum est de presbyterorum filii, ita & hoc de filii adulterorum intelligendum videtur: ut illi dicantur esse abominatio Domino, ad que paterna flagitia hæreditaria successione descendunt. Similiter & illud Urbanus intelligendum quod ipse est scribit Veronio Legionen. Episcopo.

¶ Sacerdotibus ante ¶ Hic ostendit aperte Gratianus, se in ea fuisse opinione, aliquando in Latina ecclesia presbytericum luculæ nisi conjugio, quod in ecclesia Grecorum & Armenis & non permissum est. Id vero minime ita esse, superius in his dist. 32. est annotatum. De illis vero, quos antea narravi creatos fuisse summos Pontifices, dicendum est esse, antequam patres ipsorum illo sacro ordine essent decorati, fuisse generatos.

C. XIV. ¶ De eodem.

Quia si simpliciter ad sedem Apostolicam veniens humiliter peccatum confessus es, quod Pontificii tum videbatur officium impedire, videlicet, quod ex matre non legitima procreatus sis, quam vivente propria uxore pater tuus cognovisse dignoscitur: b Nos

a al. etiam. b Supra ead. cap. presbyterorum. c al. canonicus. d Ansel. lib. 6. cap. 29. e Ansel. lib. 6. c. 29. Pann. lib. 3. c. 3. sup. ca. Ofus. f Sap. 3. sed paulo aliter. g Pann. l. 3. c. 34. h al. dicitur.

Apostolica manufactudinis gratia admonente, a ceteris que sacerdotium impediunt, criminibus, tam tu profensione, quam fratrum testimonio, qui tecum sunt, immunitatem reagnoscentes, & vitam tuam religiosam audientes, ab huius peccati vinculo absolutum, in suscepro sacerdotali officio confirmamus.

DISTINCTIO LVIII.

Item, qui in agritudine constitutus baptizatus presbyter ordinatus non debet.

C. I. ¶ Non ordinatur presbyter, qui in agritudine constitutus baptizatur.

Unde in Neocaesariensi Concilio, c. 23. legitur.

SI quis in agritudine constitutus fuerit baptizatus, presbyter ordinari non debet. Non enim fides illius voluntaria, sed ex necessitate est: nisi forte postea ipsius studium & fides probabilis fuerit, aut b hominum raritas exegerit.

¶ Quod canon hic statuit, videtur multo ante in Romana ecclesia observatum: quemadmodum ex epistola Cornelii Papa de Novatiano patet, cuius verba relata ab Eusebio Historia Eccles. lib. 6. c. 19. istuc spectantia, hoc sunt: Qui quidem, ubi exortum prædium, spiritu illo malo esset liberatus, & post in gravem morbum, ut jam ferme mori putaretur, incidisset; in lecto, in quo decubebat, aqua circumfusus baptismum accepit. & paulo post, cum de ipsius ordinatione ager adjungit: Qui quidem Episcopus, non solum ab univ. clero, sed etiam à multis laicis vetitus; quoniam minime licebat quemquam in lecto propter morbum baptizatum, sicut huic contigerat, in clerum affirma; & magis perire postulat, sibi potestatem dari, huic soli manus in fortem presbyterii imponendi.

DISTINCTIO LVIII.

Item ex monachali habitu nullus assumitur ad ecclesiasticum officium, nisi fuerit abbas voluntate proprii Abbatis.

C. I. ¶ Monachus non ordinatur clericus, nisi voluntate abbatis Episcopo fuerit abbas.

Unde Gregorius scribit Mariano Episcopo Ravennati, lib. 7. epist. 18.

NVllus ad ecclesiasticum officium ex monasterio ducatur monachus; nisi quem abbas loci ad id officium propria voluntate obtulerit Episcopo.

C. II. ¶ De eodem.

Item ex d concilio Carthaginensi V. c. 39.

SI quis de alterius monasterio repertum 1. vel ad clericatum promovere voluerit, vel in suo monasterio maiorem monasterii constituit 2. Episcopus, qui fecerit, à ceterorum communione se iunctus, sua tum plebis communione contentus sit, & ille neq, clericus, neq; præpositus perleveret.

¶ Repertum ¶ Græci legunt: 'αὐτὸς τὸν ἀπὸ ἄλλου μοναστηρίου ἔχοντα ἐκ τῶν ἑτέρων, id est, si quis ab alieno monasterio receperit aliquem.

¶ Constitueret ¶ Antea sequelatur, sine licentia abbatis, & monachorum: que verba sunt expuncta, quales sunt a concilio Carthagin. & Africano, & plerisque versibus Gratiani codicibus.

DISTINCTIO LIX.

Item, qui ecclesiasticis disciplinis imbuti, & recepta approbatione discipuli non sunt, ad summum sacerdotium non admittuntur.

a Tolye. lib. 2. tit. 31. Burch. l. 4. cap. 43. Ivo p. 1. c. 27. c. 7. 9. 101. b al. & c Paulo aliter. d & in Africa. c. 47.